

LLUÍS BOSCH MARTÍ

SETGES

Setges.— Qui va decidir posar la primera pedra del que després va ser aquesta ciutat, devia estar pensant en un setge. Aquesta és una ciutat feta per resistir, d'altra banda inútilment, incursions i invasions de tota mena. «E devets saber —ens diu Bernat Desclot— que la ciutat de Gerona és posada en un socost, riba d'una aigua que ha nom Ter, e és murada en gir de bon mur e de forts qui és ben antic...» La geografia no condiciona la història, però la història s'aprofita de la geografia. És fàcil especular sobre la condició dels gironins com a ciutadans assetjats, una gent que haurien acumulat en el seu inconscient col·lectiu —si és que estem disposats a creure en aquestes elucubracions— el pes de la trentena de setges que les cròniques han ressenyat, oi més si s'hi afegeix que, almenys dels setges més ben coneguts, la ciutat, en contrapartida del sofriment i la destrucció, no en va treure res més que l'elogi interessat del poder de torn, uns privilegis de paper d'estrassa i el pes aclaparador de la pèssima literatura de l'heroisme provincià. L'amenaça exterior, el tancament dins les muralles, la fam, la pesta i la desolació impresos en el codi genètic o presents en condició d'espectres per l'àrea municipal són una elegia igual de perniciosa que els himnes a la tres gegades immortal. Denunciar les em-

preses forçadament heroiques en què la ciutat ha hagut a contracor d'involucrar-se és pura higiene històrica, però cultivar la melangia per les desgràcies passades i pensar que condicionen el gironí actual fins a fer-lo esquiu, desconfiat i de baixa volada és promoure una superstició, que, com totes, risca d'influir la realitat que voldria conjurar. Viure en un clot condiona, és clar, el clima, però avui dia ja no gaire res més. Sense supervalorar els ressorts que es poden activar de Girona estant, no es pot negar que el desenvolupament de les potencialitats d'aquest lloc depèn en gran mesura de la llibertat d'elecció dels gironins, en el caràcter dels quals —si és que resulta operatiu parlar del caràcter d'una col·lectivitat— no s'hi pot detectar cap empremta d'aquells tràgics episodis històrics. No s'hi val ja a parlar d'un escepticisme de segles per disculpar cap mancança, tot i que, en un segle escèptic com aquest, val la pena tenir en compte les poc edificants lliçons del passat. Tan poc es recorden els setges que les escasses restes de muralles i edificacions militars manquen en el cor dels gironins de les vibracions sentimentals que poden tenir la catedral, la devesa o els ponts; és com si hom hagués renunciat a recrear-se en les adversitats —concedim almenys això al fantasieig de la psicologia col·lectiva— en favor d'una continuació tan tènue com discreta. Malgrat tot, cal recordar que els setges encara no han passat del tot a la història. Si bé Von Clausewitz declarava, l'any 1831: «D'ençà que els grans exèrcits permanents, proveïts de formidables trens d'artilleria, han arrasat, d'alguna manera, mecànicament els obstacles locals, no ha tornat a la imaginació de cap ciutat, ni de cap altra petita corporació, provar les seves forces per no aconseguir res més que deixar-se prendre unes setmanes o un mes després...», encara avui veiem com en una guerra limitada als moviments terres-

tres, sense l'ús de la força aèria, una ciutat com Sarajevo, envoltada d'artilleria i de francotiradors, pot patir un setge d'anys —una ciutat, per cert, entorn la qual també hi ha unes elevacions molt còmodes per als assetjats. La desorientada història d'aquest final de segle ens porta a primer pla les imatges de les nostres vicissituds passades, que voldríem haver definitivament conjurat, i en els nostres mil i vés a saber quants anys de vocació europea, en la mesura en què ens hi volem reconèixer i entenem que a Sarajevo estan resistint contra una amenaça inequívoca a les llibertats i a la civilització que ens dona sentit, ens redescobrim com a ciutadans assetjats.

MANUEL CASTAÑO